

Bosna Hersekli Lise Öğrencilerinin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenme Sürecinde Pratik Yapma ve Kültürel İlgiye Yönelik Tutumları

Nihal KAYA

International Burch University, Yüksek Lisans Öğrencisi,

nihal.kaya@stu.ibu.edu.ba ORCID: 0009-0001-5666-6886

Prof. Dr. Mustafa ARSLAN

International Black Sea University, marslan@ibsu.edu.ge

ORCID: 0000-0002-2273-3251

Özet

Bu çalışmanın amacı, Bosnalı öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde Türk kültürüne ve dili kullanma pratiğine yönelik tutumlarını analiz etmektir. Araştırmada, öğrencilerin Türkçeye olan ilgileri, dil öğrenme sürecinde karşılaştıkları zorluklar ve bu zorlukları aşma stratejileri incelenmiştir. Özellikle öğrencilerin, Türkçe konuşma pratiği yapma konusundaki görüşleri ve Türk kültürüne olan ilgileri üzerinde durulmuştur. Bosnalı öğrencilerin Türkçe öğrenirken pratik yapma fırsatlarını nasıl değerlendirdikleri ve bu sürece ne derece motive olduklarıdır. Araştırma, nitel yöntemle gerçekleştirilmiş ve öğrenci görüşleri toplanarak analiz edilmiştir. Veriler, öğrencilere yöneltilen kapalı uçlu sorular aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun Türkçeye ve Türk kültürüne ilgi duyduğunu, ancak bazı öğrencilerin dilin karmaşıklığı veya özgüven eksikliği gibi nedenlerle konuşma pratiği yapma konusunda çekingen davrandıklarını ortaya koymuştur. Bununla birlikte pratik yapmanın dil öğreniminde kritik bir rol oynadığı ve öğrencilerin dil becerilerini geliştirme açısından önemli bir fırsat olarak görüldüğü belirlenmiştir. Dil öğrenme sürecinde kişisel motivasyonun ve kültürel ilginin önemli bir unsur olduğuna dikkat çekilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim öğrencileri, Yabancı dil olarak Türkçe, pratik yapma ve kültürel ilgi, Bosna Hersek, tutum

Attitudes of High School Students From Bosnia and Herzegovina Towards Practice and Cultural Interest in the Process of Learning Turkish as a Foreign Language

Abstract

The aim of this study is to analyze the attitudes of Bosnian students towards Turkish culture and language practice during the Turkish language learning process. The research examines the students' interest in Turkish, the difficulties they encounter during the language learning process, and the strategies they use to overcome these difficulties. In particular, the students' views on practicing speaking Turkish and their interest in Turkish culture are emphasized. How Bosnian students evaluate opportunities to practice while learning Turkish and to what extent they are motivated for this process. The research was conducted using a qualitative method and student opinions were collected and analyzed. Data were collected through closed-ended questions directed to the students and evaluated using the content analysis method. It was revealed that the majority of the students were interested in Turkish and Turkish culture, but some students were hesitant to practice speaking due to reasons such as the complexity of the language or lack of self-confidence. However, it was determined that practicing plays a critical role in language learning and is seen as an important opportunity for students to develop their language skills. It was emphasized that personal motivation and cultural interest are important elements in the language learning process.

Keywords: Secondary school students, Turkish as a foreign language, practice and cultural interest, Bosnia and Herzegovina, attitude

1. Giriş

Dil, kültürlerarası iletişimin ve etkileşimin en temel araçlarından biri olarak, bireylerin dünya ile olan bağlarını derinleştirir. Bir dili öğrenmek, yalnızca gramer kurallarını ve kelime dağarcığını edinmekle sınırlı kalmaz; aynı zamanda, o dilin kültürel kodlarını, değerlerini ve toplumsal normlarını anlamayı ve içselleştirmeyi de gerektirir (Aksan, 2018). Bu süreç, dil öğrenen kişinin dünya görüşünü genişletirken, yeni perspektifler kazanmasına da olanak tanır. Özellikle Bosna Hersek gibi çok kültürlü ve tarihsel olarak zengin bir toplumda, dil öğrenme süreçleri bireylerin kendi kültürel kimliklerini yeniden tanımlamalarını ve başka kültürlerle daha güçlü ve anlamlı ilişkiler kurmalarını sağlar. Bu bağlamda, dil öğrenimi, sadece bir iletişim aracı edinmek değil, aynı zamanda kültürler arasında köprüler kurarak, bireyler arası anlayışı ve empatiyi artıran bir yolculuk haline gelir.

Yıllar içinde ülkeler arasındaki siyasi, ekonomik ve sosyal ilişkilerin yoğunlaşması, yabancı dil öğrenme talebini artırmış ve bu da ülkelerin yabancı dil eğitimine daha fazla önem vermesine neden olmuştur. Ancak, yabancı dil öğretimi hala istenilen düzeye ulaşamamış durumdadır. Okullarda zorunlu olarak verilen yabancı dil dersleri, genellikle öğrencilerin beklenen düzeyde dil becerisi kazanmasını sağlayamamaktadır. Bir dili etkin bir şekilde öğrenmek için, öğrencinin bu sürece istekli olması büyük önem taşır. Dil öğreniminde dilbilgisi kurallarının öğretilmesi kadar,

o dilin kültürel unsurlarının da öğrencilere yeterince aktarılması gereklidir. Esasında, bir dilin etkili şekilde öğrenilmesi, o dilin doğal ortamında, yani o dilin konuşulduğu ülkede mümkündür. Ancak, bu her zaman mümkün olmadığı için, dil öğrenme yöntemleri sürekli geliştirilmektedir. Bu süreçte, yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler, dilin kültürel bağlamını da içerecek şekilde yenilenmeye devam etmektedir, böylece dil öğrenimi daha bütüncül ve etkili hale getirilmektedir.

Gelişen teknoloji ile birlikte bireyler, ana dillerinin yanı sıra farklı bir dili okul veya kurs dışında sosyal medya ve medya aracılığıyla da öğrenme fırsatına sahip olmaktadır. Sosyal medyada, Instagram ve Facebook gibi platformlarda sunulan online Türkçe dersleri ve günlük yaşamda kullanılan ifadeleri öğreten eğlenceli videolar, Türkçeye olan ilgiyi belirgin bir şekilde artırmıştır. Bu platformlar, dil öğrenimini daha erişilebilir ve eğlenceli hale getirerek geniş kitlelere ulaşmayı başarmaktadır. Son yıllarda, Türk dizileri ve filmleri farklı ülkelerde Türkçe olarak yayınlanmakta, altyazılarla desteklenen bu yapımlar, birçok insanın Türkçeyi öğrenmeye başlamasına vesile olmaktadır. Türk oyuncuların Güney Amerika, Balkanlar ve Arap Yarımadası gibi bölgelerde geniş bir hayran kitlesine sahip olması, bu bölgelerde Türkçeye ve Türkiye'ye olan ilgiyi artırmıştır. Aynı şekilde, birçok Türk şarkısının farklı ülkelerde beğenilmesi ve dinlenmesi, Türkçeye olan ilgiyi sürekli beslemekte ve yaygınlaştırmaktadır. Bu etkileşimler, Türkçenin küresel ölçekte daha geniş bir kitle tarafından öğrenilmesine katkıda bulunmaktadır.

Bosna Hersek'te Türkçe öğretimi, 1463 yılında başlayan ve 445 yıl süren Osmanlı hakimiyetinin ardından, Türk kültürünün Boşnak toplumuna derin bir şekilde nüfuz ettiği "Türkizim" dönemiyle köklü bir geçmişe ve güçlü kültürel ilişkilere dayanmaktadır. Yugoslavya'nın dağılması, Bosna'daki iç savaşın ardından Bosna Hersek'in bağımsızlığını ilan etmesiyle, Türkiye ile Bosna Hersek arasındaki tarihsel ve kültürel bağlar yeniden canlanmıştır. Küreselleşmenin etkisi, Türk dizilerinin Bosna Hersek'te kazandığı büyük popülerite, turizm faaliyetleri ve diğer sosyal faktörler, Türkiye'ye ve Türkçeye olan ilginin hızla artmasına katkıda bulunmuştur (Paçaoğlu, 2020). Bu bağlamda, Bosna Hersek'teki Türkçe öğretimi sadece tarihsel bağlarla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda modern kültürel etkileşimlerle de güçlenmiştir.

Balkan ülkeleri arasında Türkçenin yabancı dil olarak en yoğun öğrenildiği ülke, Bosna Hersek'tir (Çelik, 2021). Bosna Hersek'te, Türkçe eğitimi Türkiye Cumhuriyeti'ne bağlı resmi kurumlar ve özel kuruluşlar tarafından desteklenmektedir. Bu süreçte önemli bir adım olarak, 1950 yılında Saraybosna Üniversitesi'nde Türkoloji Bölümü açılmıştır. Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı

Başkanlığı (TİKA), 1995 yılına kadar ekonomik, sosyal ve kültürel faaliyetler yürüttüğü ülkelerde, bu tarihten itibaren eğitim ve kültürel iş birliği çalışmalarına ağırlık vermiştir. TİKA, Bosna Hersek'te okullar, kütüphaneler ve laboratuvarlar inşa ederek ve üniversitelere teknik donanım desteği sağlayarak eğitim altyapısına önemli katkılar sağlamıştır. Bu çabaların bir parçası olarak, 2001 yılında Tuzla Üniversitesi, 2005 yılında Zenica Üniversitesi ve 2012 yılında Mostar'daki Džemal Bijedić Üniversitesi bünyesinde Türk Dili ve Edebiyatı bölümleri TİKA'nın desteğiyle açılmıştır. Bu girişimler, Bosna Hersek'te Türkçe öğretiminin yaygınlaşmasını ve güçlenmesini sağlamış, iki ülke arasındaki kültürel bağları daha da pekiştirmiştir.

Acun ve Durmuş (2023) tarafından gerçekleştirilen *Boşnaklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürün Rolü* adlı çalışmada, Boşnakça ve Türkçe arasındaki ortak kültürel öğeleri içeren öğretim materyallerinin ve uygulamalarının, Türkçe öğrenen öğrencilerin okuduğunu anlama düzeylerine olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir. Araştırma, öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilere dayanarak, bu tür kültürel materyallerin ve uygulamaların dil öğrenme sürecinde anlamayı önemli ölçüde geliştirdiğini savunmaktadır. Çalışma, kültürel bağlamın dil öğretiminde ne kadar etkili olabileceğini vurgulamakta ve kültürün dil öğrenme materyallerine entegre edilmesinin, öğrencilerin anlama becerilerini artırmada faydalı olduğunu göstermektedir.

Boşnakça ve Türkçe, köken ve yapı bakımından farklı dil ailelerine mensup dillerdir. Boşnakça, Hint-Avrupa dil ailesinin Slav koluna aitken, Türkçe Ural-Altay dil ailesinin Altay koluna mensuptur. Türkçe, sondan eklemeli (agglutinative) bir dil olarak bilinirken, Hint-Avrupa dilleri genellikle ön ekli (prefix) dillerdir (Karcic ve Çetin, 2015). Bu dil ailelerine mensup diller, yapı bakımından farklılıklar taşır: Ural-Altay dilleri, eklemeli yapılarıyla bilinirken, Hint-Avrupa dilleri çekimli (inflectional) diller olarak tanımlanır. Çekimli dillerde, fiil kökü ve yeni sözcük yapımı sırasında kök değişime uğrarken, Türkçe gibi eklemeli dillerde yeni kelimeler ekler aracılığıyla oluşturulur. Aynı şekilde, kelimeler arasındaki ilişkiler de eklerle sağlanır. Bu farklı yapısal özellikler, dil öğrenme süreçlerinde öğrencilerin karşılaştıkları zorlukları ve dilin öğreniminde izlenecek stratejileri etkileyebilir.

Latince kökenli *harekete hazır* anlamına gelen tutum kavramının bilimsel incelemesi, 19. yüzyılda başlamıştır (Arkonaç, 2001). Tutumlar, ebeveyn ve akran davranışları ile şekillenen, doğuştan gelmeyen ve deneyimlerle oluşan; aynı zamanda, bireyin kendine güvenini, başarıya inancını ve

güdülenmesini etkileyen duyuşsal değer yargılarıdır (Brown, 2007). Yabancı dil öğretiminde, dört temel becerinin (dinleme, okuma, yazma ve konuşma) beklenen düzeye ulaşmasında öğrenci tutumları önemli bir rol oynamaktadır. Tutumlar doğuştan gelen özellikler değil, yaşantı yoluyla kazanılan deneyimler, pekiştirme, taklit ve sosyal öğrenme süreçleri ile oluşan davranışsal eğilimlerdir (Türk ve Ocak, 2020). Bu nedenle, dil öğreniminde olumlu tutumların geliştirilmesi, öğrencilerin dil becerilerinde başarılı olmalarında kritik bir etken olarak görülmektedir.

2. Yöntem

2.1.Araştırma Deseni

Çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Durum çalışması, belirli bir olay, süreç, kişi, grup veya fenomenin derinlemesine incelenmesini amaçlayan nitel bir araştırma desendir. Bu model, araştırmacının belirli bir vakayı kapsamlı bir şekilde anlamasını sağlar. Durum çalışmaları genellikle tek bir vakayı veya birkaç ilgili vakayı içerir ve bu vakalar, bağlam içinde bütüncül bir şekilde ele alınır. Durum çalışmaları, karmaşık sosyal olguların anlaşılmasına yardımcı olur ve genellikle bir olayın ya da sürecin nasıl ve neden meydana geldiğini keşfetmek için kullanılır (Yin, 2018). Durum çalışmaları araştırmanın başlangıcında belirli bir konuyu keşfetmek için kullanılır ve genellikle gelecekteki araştırmalar için hipotez geliştirmeye yardımcı olur. Belirli bir durumu veya olayı ayrıntılı bir şekilde tasvir eder. Araştırmacı, olayın ya da sürecin tam bir resmini sunmayı amaçlar. Bir olayın ya da sürecin neden ve nasıl gerçekleştiğini anlamaya çalışır. Bu tür durum çalışmaları genellikle neden-sonuç ilişkilerini incelemek için kullanılır.

2.2.Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini Bosna Hersek'teki Türkçe eğitimi veren tüm devlet ve özel okullar ve kurumlardır. Örneklem ise Bosna Hersek'te yabancı dil olarak Türkçe öğrenen lise 1 ve 2. sınıf Tuzla Richmond Park Eğitim Kurumları öğrencilerinden seçilmiştir. Araştırmaya 21 kız, 21 erkekten oluşan 42 öğrenci katılmıştır.

Bu araştırmanın örnekleme, amaçlı örnekleme (purposeful sampling) yöntemiyle oluşturulmuştur. Amaçlı örnekleme, belirli bir konuda derinlemesine bilgi ve deneyime sahip olan katılımcıları

seçmek için kullanılır. Bu yöntem, araştırmanın amacına uygun olarak, belirli özelliklere sahip bireylerin seçilmesine olanak tanır. Bu çalışmada, Türkçe öğrenen Bosnalı öğrencilerin dil öğrenme süreçlerine yönelik tutumlarını incelemek amacıyla, bu konuda deneyim ve bilgi sahibi olan öğrenciler seçilmiştir. Amaçlı örnekleme, belirli bir olgu veya konu hakkında derinlemesine bilgi sağlayabilecek bireylerin bilinçli olarak seçilmesini içerir. Bu tür örnekleme, araştırmacının belirli kriterlere göre katılımcıları seçerek, araştırmanın amacına en uygun verileri elde etmesini sağlar (Patton, 2015).

2.3.Verilerin Toplanması ve Verilerin Analizi

Araştırmada öğrencilerin Türkçeye karşı tutum ve görüşlerini belirlemek için araştırmacılar tarafından geliştirilen *Bosna Hersekli Ortaöğretim Öğrencileri İçin Yüz Yüze Türkçe Pratik Yapma ve Kültürel ilgi Tutum – Görüş Değerlendirme Ölçeği* formu kullanılmıştır. Görüşme formları hazırlanırken 5 uzmanının görüşü alınmıştır. Uzman görüşü ve ön uygulama sonrası son şekli verilen 21 sorudan oluşan bu anket aracılığı veriler toplanmıştır. Bu çalışmaya bakan yönüyle sorulardan sadece yedisine burada yer verilmiştir. Verilerin toplanmasında Görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşme, sözlü iletişim yoluyla veri toplama (soruşturma) tekniğidir (Karasar, 2007).

Yüz yüze görüşme sorularının öğrencilerin A1 ve A2 seviyesi olduğu göz önüne alınarak katılımcıların soruları rahat anlaması ve yanıt vermeleri için Boşnakçaya tercüme edilmiştir. Cevaplar ise anket formuna Türkçe olarak aktarılmıştır. Cevaplar için öğrencilere yeterince zaman verilmiştir. Elde edilen bulgular tablolar şeklinde sunulularak bulguların içerik analizi yapılmıştır. Veri analizi sırasında frekans dağılımları ve yüzdelerinin hesaplanması için Excel programı kullanılmıştır. Katılımcıların isimleri kullanılmamış ve katılımcılar KÖ1 (Katılımcı Öğrenci 1), KÖ2, KÖ3 vb. kodlar verilmiştir.

3. Bulgu ve Yorumlar

Araştırma elde edilen bulguların analizi sonucunda *iki dil arasındaki dilbilgisel farklılıklar Türkçe öğrenmeni nasıl etkiler?* sorusuna katılımcıların yanıtları verilmiştir. Bulgular araştırmacı tarafından yorumlanmıştır.

Tablo 1. İki dil arasındaki dilbilgisel farklılıklar Türkçe öğrenmeni nasıl etkiler?

Katılımcı yanıtı	f	%
Evet	25	59,5
Hayır	17	40,5
Toplam	42	100

İki dil arasındaki dilbilgisi farklılıklarının Türkçe öğrenimi üzerindeki etkilerine dair öğrencilerin bazılarının görüşleri yer almaktadır. Katılımcıların yanıtları incelendiğinde, öğrencilerin % 59,5'i dilbilgisi farklılıklarının Türkçe öğrenmelerini zorlaştırdığını ve dilbilgisi yapı farklılıklarının Türkçe öğrenmeyi zorlaştırdığını belirtmiştir. Katılımcılar, özellikle cümle dizilimi ve eklemeli yapı gibi dilbilgisel özelliklerin öğrenme sürecinde zorlayıcı olduğunu vurgulamışlardır. Sayar (2019) da çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin, dilin yapısal özelliklerinden kaynaklanan zorluklarla karşılaştıklarını belirtmektedir. Öğrencilerin yüzde % 40,5'i ise dilbilgisi farklılıklarının Türkçe öğrenmelerini zorlaştırmadığını belirtmiştir, bu farklılıkların öğrenme sürecine olumlu katkıda bulunduğunu veya çok fazla etkilemediğini ifade etmiştir. Kendi ana dillerinden daha kolay olduğunu ifade etmişlerdir.

Olumlu görüş bildiren katılımcı: KÖ4: *Hayır. Dilbilgisi bakımından farklılıklar beni olumlu yönde etkiliyor. Bu farklılıklar ile Türkçeyi öğrenmek zevkli hale geliyor.* KÖ8: *Hayır. Boşnakçadan çok farklı değil. Öğrenmesi kolay.* KÖ12: *Hayır. Çünkü Boşnakçaya benzer bir dil. Almandan daha kolay bu sebepten dolayı.* KÖ16: *Hayır, çok etkilemiyor. Dilbilgisi formüllerini bildiğimiz sürece öğrenmesi kolay. Hatta Boşnakçadan daha kolay.*

Olumsuz görüş bildiren katılımcı: KÖ2: *Cümle dizilimi farklı olduğu için zor geliyor. Bu zorluk konuşurken beni zorluyor.* KÖ3: *Evet, etkiler. Boşnakça ve Türkçe cümle yapısının farklı olması, dilbilgisi farklılıkları öğrenmeyi zorlaştırıyor. Cümle diziminin Boşnakça cümle dizimine göre farklılığı beni zorluyor. Çünkü Boşnakçada yüklem cümle başında kullanılırken Türkçede cümle sonundadır.* KÖ7: *Evet etkiler. Cümle yapısının farklı olması ve eklemeli bir dil olması öğrenmeyi zorlaştırıyor.* KÖ13: *Evet, etkiliyor. Çünkü dilbilgisi yapısı Boşnakçaya göre zor. Mesela kelimeye eklenen ekler yani Türkçenin sondan eklemeli bir dil olması, ardından eklenen şahıs ekleri gibi.*

Hepsini gramer olarak doğru sıralamak için yeteri kadar zamanımın olup düşünmem gerekiyor hangi eki ekleyeceğimi. Bu da beni zorluyor. KÖ24: Evet, etkiliyor hâl ekleri beni zorluyor. KÖ28: Evet, etkiliyor. Türkçenin cümle yapısı zor şahıslar değişiyor hâl ekleri değişiyor sondan eklemeli bir dil olması zor.

KÖ8 ve KÖ12, Türkçenin Boşnakçaya çok benzer olduğunu ve bu nedenle öğrenilmesinin kolay olduğunu ifade etmektedirler. KÖ12, Türkçenin Almancadan daha kolay olduğunu belirtiyor. Bu katılımcılar, dil öğrenme sürecini zorlaştırıcı değil, kolaylaştırıcı bir benzerlik olarak algılamaktadır. KÖ4, dil bilgisi farklılıklarının Türkçeyi öğrenmeyi zevkli hale getirdiğini söylemiştir. Bu, zorlukların bir meydan okuma olarak görülebileceğini ve öğrenme sürecine olumlu bir katkı yapabileceğini göstermektedir. KÖ16, dil bilgisi formüllerini bildikleri sürece Türkçenin öğrenilmesinin kolay olduğunu belirtmiştir. Boşnakçadan daha kolay olduğunu ifade ederek Türkçeyi öğrenmede sistematik bir yaklaşımın etkili olduğunu vurgulamaktadır.

KÖ2, KÖ3, ve KÖ28, Türkçenin cümle yapısının, özellikle cümle diziliminin Boşnakçadan farklı olmasının öğrenmeyi zorlaştırdığına dikkat çekmişlerdir. KÖ3, Boşnakçada yüklem cümle başında, Türkçede ise sonunda olmasının zorluk yarattığını belirtmiştir. KÖ7, KÖ13, ve KÖ28, Türkçenin eklemeli bir dil olmasının öğrenmeyi zorlaştırdığını vurgulamışlardır. KÖ13, eklerin doğru sıralanmasının ve şahıs eklerinin kullanımının zaman aldığını ve bu yüzden zorlayıcı olduğunu ifade etmektedir. KÖ28 de aynı şekilde, Türkçenin sondan eklemeli bir dil olmasının ve şahıs eklerinin değişmesinin zorlayıcı olduğunu dile getirmektedir. KÖ24 ve KÖ28, özellikle hâl eklerinin zorluk yarattığını belirtmişlerdir. Bu katılımcılar, Türkçenin dil bilimsel yapısının, özellikle ekler ve cümle yapısı açısından karmaşık olduğunu ve bu karmaşıklığın öğrenmeyi zorlaştırdığını düşünmektedirler.

Tablo 2: Türkçe ilgini çeken bir dil midir?

Katılımcı yanıtı	<i>f</i>	%
Evet	31	73,80
Hayır	11	26,19
Toplam	42	100

Ankete katılan toplam 42 öğrencinin büyük çoğunluğu Türkçeye ilgi duymaktadır. Bu, Türkçenin öğrenciler arasında genel olarak olumlu bir algıya sahip olduğunu, ancak bazı öğrencilerin de farklı ilgi alanlarına yöneldiğini ifade etmektedir.

Olumlu görüş bildiren katılımcı: *KÖ1: Evet ilgimi çeken bir dil. Türkçe ile ilgili birçok şeyi seviyorum. Türk voleybolunu ve oyuncularını seviyorum. KÖ4: Kesinlikle evet. Çünkü farklı dilleri bilmek her zaman önemli. hayatın bizi nereye götüreceğini bilmiyoruz. KÖ14: Evet, çünkü Türkçeyi dinlemeyi seviyorum. Eşsiz bir güzelliği var. KÖ19: Evet, Türkçe turizm açısından ilgimi çeken bir dil. KÖ22: İlgimi çekiyor ama biraz zor bir dil. KÖ24: Evet, annemle birlikte Türk dizileri izliyorum bu yüzden ilgimi çekiyor. KÖ25: Evet, ilgimi çekiyor en çok dil bilgisi ve yapısı hoşuma gidiyor. KÖ32: Evet, Türkçe ilgimi çeken bir dil çünkü birçok ülkede birçok insan Türkçe konuşuyor.*

Olumsuz görüş bildiren katılımcı: *KÖ3: Hayır. Uzun vadede ilgilenmiyorum çünkü başka ilgilendiğim alanlar var. KÖ41: Hayır, Türkçe ile çok alakam yok çünkü çok karışık bir dil.*

Evet diyen katılımcılar arasında KÖ1, Türk voleybolunu ve oyuncularını sevdiği için Türkçeye ilgisinin olduğunu belirtirken KÖ4, farklı dillerin öğrenmenin bunun içinde Türkçeyi öğrenmenin önemli olduğunu, KÖ14, Türkçenin güzelliği açısından ilgisini çektiğini ifade ederken KÖ19, Türkçeyi turizm açısından önemli bulmaktadır. KÖ22 biraz zor bulmasına rağmen ilgisini çekmektedir. KÖ24, annesiyle birlikte Türk dizileri izlediği için Türkçeye ilgi duyduğunu söylerken KÖ25, dil bilgisi ve yapısından hoşlandığını, KÖ32 ise birçok ülkede Türkçe konuşulduğunu belirtmiştir. Hayır diyen katılımcılar içinde KÖ3, başka ilgi alanlarına odaklanmak istediğini, KÖ41 ise Türkçenin karışık bir dil olması sebebiyle ilgi duymadığını bulmadığını ifade etmiştir. Bu sonuçlar, Türkçeye ilginin kültürel, kişisel ve dilsel nedenlerle şekillendiğini, dilin zorluğunun ise bazı öğrenciler için caydırıcı olduğunu göstermektedir.

Tablo 3: İleride Türkçe konuşulan bir ortamda çalışmak ister misiniz?

Katılımcı yanıtı	f	%
Evet	11	26,19
Hayır	24	57,14
Çekimser	7	16,67
Toplam	42	100

Olumlu görüş bildiren katılımcı: KÖ4: *Tabii neden olmasın. Türkçeyi öğrenmek için güzel bir vesile olur. tabi ki öğrenmek için fazladan çalışmak gerekir. KÖ22: Evet Türkiye’de çalışmayı planlıyorum.*

Olumsuz görüş bildiren katılımcı: KÖ3: *Hayır istemem. Anadilimi konuştuğum bir ortamda çalışmak isterim. Eğer gerekirse bazen İngilizce ve Fransızca konuşulan ortamlar olabilir. KÖ7: Hayır, çünkü Türkçe zor bir dil. KÖ10: Ben Türkçeyi seviyorum ama Türkçe konuşulan bir ortamda çalışmak istemem. Çünkü Almanya’da çalışmak istiyorum. KÖ14: Hayır. Türkçe bilen insanlarla bir arada çalışacak kadar iyi Türkçe öğrenebileceğimi düşünmüyorum. KÖ33: Hayır, istemiyorum çünkü gelecekte Türkçe konuşulan bir ortamda çalışacağımı düşünmüyorum.*

Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun Türkçe konuşulan bir iş ortamında çalışmayı tercih etmediğini ancak yine de bazı öğrencilerin bu fikre açık olduğunu ve bazı öğrencilerin karar vermekte zorlandığını ortaya koymaktadır. Öğrencilerin kariyer planlarının dile olan ilgilerini etkilediği görülmektedir. Bosna Hersek’in Avrupa’ya yakınlığı sebebi ile Türkçenin geri planda kaldığını söylemek mümkündür. Başka bir dikkat çeken cevap ise (KÖ7, KÖ14) Türkçenin zorluğundan dolayı Türkçe konuşulan bir ortamda çalışabilecek kadar Türkçe öğrenemeyeceğinin düşünülmesidir. Kimi çekimser öğrenciler ise hala bir gelecek planının olmamasından dolayı ileride hangi mesleği yapacaklarını ve nerede olacaklarını bilmediklerinden dolayı bu soruya net bir cevap vermemişlerdir.

Tablo 4: Türkçe film ve diziler Türkçeye karşı bir ilgi oluşturdu mu?

Katılımcı yanıtı	f	%
Evet	19	45,24
Hayır	23	54,76
Toplam	42	100

Türkçe filmler ve dizilerin öğrenme motivasyonunu artırabileceği görülmektedir. %45,24'lik bir kısım neredeyse öğrencilerin yarısını oluşturmaktadır. KÖ4, KÖ6, KÖ14, KÖ24, KÖ26 ve KÖ27 gibi katılımcılar, Türk dizileri ve filmlerinin Türkçe öğrenme isteğini artırdığını, öğrenmeyi kolaylaştırdığını ve dil becerilerini geliştirdiğini belirtmiştir. Bu katılımcılar, Türkçenin keyifli olduğunu ve izledikleri içeriklerin dil öğrenmelerine katkı sağladığını belirtmişlerdir. KÖ3, KÖ9, KÖ11 ve KÖ38 gibi katılımcılar ise Türk filmleri ve dizilerini beğenmediklerini veya ilgilerini çekmediğini ifade etmişlerdir. Bu katılımcıların genellikle farklı dillerde içerik izlemeyi tercih etmektedirler. Bu nedenle Türkçe içeriklerin öğrenme motivasyonları üzerinde etkisi yoktur.

Olumlu görüş bildiren katılımcı: KÖ4: *Kesinlikle evet. Altyazısız film ve dizi izlemek daha kolay olurdu böylece.* KÖ6: *Evet, çünkü Türk dizi ve filmlerini çok seviyorum.* KÖ6: *Evet. Ayrıca öğrenmeyi kolaylaştırıyor.* KÖ14: *Türkçe film ve diziler izliyorum. Türkçe benim çok hoşuma gidiyor. bu sebepten filmler ve diziler bende gerçekten Türkçe öğrenme isteği uyandırdı.* KÖ24: *Kesinlikle etkiliyor. Türkçe dersleri başladığında dizilerin bana faydası oldu.* KÖ26: *Evet, çünkü izleyerek öğreniyorum.* KÖ27: *Evet, Türk dizileri benim Türkçe öğrenmem için büyük etken. Türk dizileri izlerken Türkçe öğrenme isteği uyanıyor bende. Diziyi izlerken Türkler gibi Türkçe konuşmak istiyorum.* KÖ4: *Tabii neden olmasın. Türkçeyi öğrenmek için güzel bir vesile olur. tabii ki öğrenmek için fazladan çalışmak gerekir.* KÖ22: *Evet Türkiye'de çalışmayı planlıyorum.*

Olumsuz görüş bildiren katılımcı: KÖ3: *Hayır. Ben Türk filmi ve dizisi izlemiyorum. Boşnakça, İngilizce ve Fransızca film izlemeyi seviyorum.* KÖ9: *Hayır, Türk film ve dizilerini beğenmiyorum.* KÖ11: *Hayır. Türk dizi ve filmlerinin çok hayranı değilim ama evde ailemden izleyenler var.* KÖ38: *Türk dizileri Bosna-Hersek'te birçok kanalda yayınlanıyor birçok arkadaşım bu sebepten Türkçe öğreniyor ama benim çok ilgimi çekmiyor.*

Olumlu görüş bildiren katılımcılar, Türk dizi ve filmlerinin Türkçe öğrenme süreçlerinde önemli bir rol oynadığını vurgulamaktadır. Birçok katılımcı (KÖ6, KÖ14, KÖ27) Türk dizi ve filmlerini izlerken Türkçe öğrenme motivasyonlarının arttığını belirtmiştir. KÖ27, dizileri izlerken Türkçe konuşma isteği uyandığını, Türkler gibi Türkçe konuşmayı arzuladığını ifade etmiştir. Bu, dil öğreniminde içerik odaklı bir motivasyonun varlığına işaret etmektedir. KÖ4, KÖ6, ve KÖ26, dizi ve film izleyerek öğrenmenin daha kolay olduğunu belirtmiştir. Bu görüş, dilin bağlamsal olarak öğrenilmesinin etkili olabileceğini göstermektedir. Altyazısız film izleme gibi pratiklerin dilin doğal kullanımı ve telaffuzun öğrenilmesi açısından faydalı olduğu vurgulanmıştır. KÖ14 ve KÖ24, Türk dizilerinin kendilerinde Türk kültürüne ve diline olan ilgiyi pekiştirdiğini belirtmiştir. KÖ24, Türkçe derslerine başladığında dizilerin faydalı olduğunu ifade ederken KÖ14 ise Türkçe film ve diziler izledikçe dil öğrenme isteğinin arttığını söylemektedir. Bu, kültürel içeriklerin dil öğreniminde önemli bir motivasyon kaynağı olduğunu ortaya koymaktadır. KÖ22 gibi katılımcılar, Türkçe öğrenme motivasyonlarını gelecekteki planlarıyla ilişkilendirmektedir. Türkiyede çalışmayı planlayan bu katılımcı, dil öğreniminde dizilerin rolünü kabul etmektedir.

KÖ3, KÖ9, ve KÖ11, Türk dizi ve filmlerine karşı bir ilgi duymadıklarını belirtmişlerdir. KÖ3, başka dillerdeki içeriklere (Boşnakça, İngilizce, Fransızca) olan ilgisini ifade ederken KÖ9, Türk dizi ve filmlerini beğenmediğini ifade etmiştir. Bu durum, dil öğrenme sürecinde kişinin ilgisinin önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. KÖ11 ve KÖ38, Türk dizi ve filmlerinin popülerliğine rağmen bu içeriklere karşı kendileriyle bir bağ kuramadıklarına dikkat çekmişlerdir. KÖ38, dizilerin Bosna-Hersek'te yaygın olduğunu ve birçok arkadaşının bu sayede Türkçe öğrendiğini belirtirken, kendisinin bu içeriklere ilgi duymadığını belirtmektedir. Bu, kültürel içeriklerin her öğrenci için aynı derecede etkili olmayabileceğini göstermektedir.

Tablo 5: Türkçe müzik dinlemeyi sever misiniz?

Katılımcı yanıtı	f	%
Evet	18	42.86
Hayır	24	57.14
Toplam	42	100

Yukarıdaki tabloda soruya verilen cevaplar doğrultusunda, öğrencilerin %42.86'sı Türkçe müzik dinlemeyi severken %57.14'ü sevmediğini belirtmişlerdir. *Evet* diyen öğrenciler, çoğunlukla Türkçe müziği ilginç ve güzel bulduklarını ifade etmişlerdir. *Hayır* diyen öğrenciler, değişik nedenlerle Türkçe müzik dinlememektedir.

Olumlu görüş bildiren katılımcı: *KÖ3: Evet seviyorum. Farklı milletlerden şarkıcıları ve müzikleri dinlemeyi seviyorum. Bu sebepten müzik listemde Türk müzikleri de bulunuyor. KÖ4: Evet çok severim. Boşnakçaya göre daha farklı. Türk müziğinin ilgi çekici ve güzel olduğunu düşünüyorum. KÖ7: Evet, seviyorum. Çok güzel bir ahengi var. KÖ27: Evet, en çok eski Türk şarkıları hoşuma gidiyor. Çok güzel ve hoş bir melodisi var.*

Olumsuz görüş bildiren katılımcı: *KÖ2: Hayır. Başka dillerde müzik dinlemeyi seviyorum*

KÖ9: Hayır. Çok fazla müzik dinleyen birisi değilim. KÖ15: Hayır, hiç dinlemedim. Türkçe müzikler benim müzik tarzıma göre değil.

KÖ3, farklı milletlerden şarkıcıları ve müzikleri dinlemeyi sevdiğini belirtmiştir. Bu kültürel çeşitlilik merakı, Türk müziklerinin de müzik listesinde yer almasına neden olmaktadır. Bu katılımcı, müziği bir kültürel keşif aracı olarak görmektedir. KÖ4, Türk müziğini Boşnakçaya göre farklı ve ilgi çekici bulmaktadır. Türk müziğinin özgün yapısı ve güzelliği, bu katılımcının dikkatini çekmiştir. Bu, müziğin farklılıkları keşfetme aracı olarak değerlendirildiğini göstermektedir. KÖ7, Türk müziğinin ahengini çok beğendiğini belirtmiştir. Bu, melodik yapıların ve müzikal düzenlemelerin, bu katılımcı üzerinde güçlü bir etki bıraktığını göstermektedir. KÖ27, özellikle eski Türk şarkılarını sevdiğini belirtmiş olması bu şarkıların melodisinin güzel ve hoş olduğunu göstermektedir.

KÖ2, başka dillerde müzik dinlemeyi tercih ettiğini, kişisel müzik zevklerinin Türk müziğiyle örtüşmediğini ifade etmiştir. Bu durum, kültürel bağlamın müzik tercihlerinde önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir. KÖ9, çok fazla müzik dinleyen biri olmadığını, kişisel ilgi alanları nedeniyle müzikle ilgili genel bir ilgisizliğin varlığına işaret etmiştir. KÖ15, Türkçe müziklerin kendi müzik tarzına uymadığını, tarz farkının müziği dinlememe nedeni olduğunu belirtmiş, bu da bireysel zevklerin müzik tercihinde ne kadar belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır.

Olumlu görüş bildiren katılımcılar, Türk müziğini bir kültürel zenginlik olarak görmekte ve bu müzik türünü beğenme nedenleri arasında farklılıklara olan ilgiyi vurgulamaktadırlar. Müzikal ahenk ve melodik yapı da bu beğeniye destekleyen unsurlar arasında yer almaktadır. Olumsuz görüş bildiren katılımcılar ise ya genel olarak müziğe fazla ilgi duymamakta ya da müzik tarzlarının Türk müziğiyle uyuşmadığını düşünmektedirler. Bu katılımcılar, müzik tercihlerinde kişisel zevklerin ve alışkanlıkların ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

Tablo 6. Türk kültürü ilginizi çeker mi?

Katılımcı yanıtı	f	%
Evet	34	80,95
Hayır	8	19,05
Toplam	42	100

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu (%80,95), Türk müziğini sevdiğini belirtmiştir. Bu, Türk müziğinin Bosnalı öğrenciler arasında oldukça popüler olduğunu ve beğenildiğini göstermektedir. Katılımcıların çoğunluğunun Türk müziğine yönelik olumlu bir tutuma sahip olması, bu müziğin kültürel bir bağ kurma aracı olarak güçlü bir etkiye sahip olduğunu da işaret edebilir. *Hayır* diyen katılımcılar ise, Türk kültürünü sevmediklerini belirtmişlerdir (%19,05).

Olumlu görüş bildiren katılımcı: *KÖ1: Evet. Çok güzel kültürü var. Çok beğeniyorum. KÖ3: Evet. Farklı kültürler ilgimi çekiyor. Bizim kültürümüzde Türk kültüründen miraslar olduğu için Türk kültürünü seviyorum. KÖ4: Evet. Çünkü bir dilin kültürünü öğrenmek o dili anlamaya yardımcı olur. KÖ11: Evet, seviyorum. yemekleri çok hoşuma gidiyor. KÖ12: Evet, severim. Bazı kültürlerimiz birbirine benziyor. Düğünlerimizdeki araba konvoyları gibi. KÖ14: Evet, Türk kültürünü çok seviyorum. Düğünleri, yemekleri vs. çok hoşuma gidiyor. KÖ16: Evet. Yemekleri, müzikleri, sakin insanları, modası, yöresel kıyafetleri... KÖ27: Evet, Türk kültürü çok ilgimi çekiyor. Dizilerdeki gösterilen kültürü çok seviyorum. KÖ34: Evet, kıyafetler, yemekler ve tarih.*

Olumsuz görüş bildiren katılımcı: *KÖ9: Hayır. Bazı şeyler ilgimi çekiyor ama genel olarak ilgilenmiyorum. KÖ25: Genel olarak ilgimi çekmiyor.*

KÖ1 ve KÖ3, Türk kültürünün zenginliğini ve kendi kültürleriyle olan benzerliklerini vurgulamaktadır. KÖ1, Türk kültürünün genel olarak çok güzel olduğunu ve beğendiğini belirtirken KÖ3, Türk kültürü ile Bosna kültürü arasındaki miras bağlarına dikkat çekmektedir. Bu, kültürel ortaklıkların ve geçmişin, Türk kültürüne duyulan ilginin temel nedenleri arasında olduğunu göstermektedir. KÖ4, bir dilin kültürünü öğrenmenin, o dili anlamaya yardımcı olduğuna vurgu yapmıştır. Bu görüş, dil öğrenimi ile kültürel öğrenme arasındaki güçlü bağlantıya işaret eder ve kültürel bilginin dil öğrenimindeki rolünü vurgular. KÖ11, KÖ14, ve KÖ16, Türk yemeklerini özellikle beğendiklerini ifade etmişlerdir. Yemek, kültürün önemli bir parçası olarak öne çıkıyor ve bu öğrenciler için Türk kültürüne olan ilginin ana nedenlerinden biri olarak görülmektedir. KÖ16, ayrıca müzik, moda, yöresel kıyafetler ve sakin insanlardan da bahsediyor, bu da Türk kültürünün çeşitli yönlerinin beğenildiğini göstermektedir. KÖ12 ve KÖ14, Türk kültüründeki düğün gelenekleri gibi belirli kültürel etkinlikleri sevdiğini beyan etmişlerdir. KÖ12, düğünlerdeki araba konvoyları gibi kültürel benzerliklerden bahsederken KÖ14 düğünleri ve yemekleri öne çıkarmıştır. Bu, kültürel geleneklerin ve etkinliklerin Türk kültürüne duyulan ilgiyi artırdığını göstermektedir. KÖ27, Türk dizilerinde gösterilen kültürü çok sevdiğini belirtmiştir. Bu, popüler kültürün (diziler gibi) kültürel bilinci artırmada ve farklı kültürlerle olan ilgiyi tetiklemede önemli bir rol oynadığını göstermektedir. KÖ34, Türk kültüründe kıyafetler, yemekler ve tarihle ilgili özel bir ilgi duyduğunu belirtmiştir. Bu, Türk kültürünün tarihi ve geleneksel yönlerinin özellikle ilgi çekici olduğunu ortaya koymaktadır.

KÖ9, Türk kültüründe bazı şeylerin ilgisini çektiğini, ancak genel olarak ilgilenmediğini belirtmiştir. Bu görüş, kişisel ilgi alanlarının kültürel beğeniler üzerinde ne kadar etkili olduğunu göstermektedir. KÖ25 ise Türk kültürüne genel olarak ilgi duymadığını ifade etmiştir. Bu durum kültürel farklılıkların bireysel tercih ve ilgi alanlarını şekillendirdiğine önemli bir delildir.

Olumlu görüş bildiren katılımcılar, Türk kültürüne duydukları ilgiyi zenginlik, benzerlik, ve kültürel öğelerin cazibesi üzerinden açıklamaktadırlar. Bu katılımcılar, Türk kültürünün hem görsel, işitsel hem de geleneksel yönlerinden etkilenmiş durumdadır. Olumsuz görüş bildiren katılımcılar ise genel olarak Türk kültürüne ilgi duymadıklarını belirtmekte ve bu ilgi eksikliğini kişisel tercihlerine dayandırmaktadırlar. Bu, kültürel beğenilerin bireyler arasında büyük farklılıklar gösterebileceğini ortaya koymaktadır.

Tablo 7: Türkçe konuşan insanlarla iletişimde olmak ister misiniz?

Katılımcı yanıtı	f	%
Evet	34	80.95
Hayır	8	19.05
Toplam	42	100

Öğrencilerin %80.95'i (34 öğrenci), Türkçe konuşan insanlarla iletişim kurmak istediğini belirtirken %19.05'i (8 öğrenci) bu tür bir iletişim kurmak istemediğini belirtmiştir.

Olumlu görüş bildiren katılımcı: *KÖ4: Evet. Pratik yapmak için güzel bir fırsat. KÖ7: Evet. Konuşma pratiği bir dili öğrenmek için güzel bir fırsattır her zaman. KÖ10: Evet. Çünkü böyle daha iyi Türkçeyi öğrenebiliriz. Daha iyi konuşmak insanlarla iletişim kurmaktan geçer. KÖ13: Evet. Bir dili öğrenince o dili konuşan insanlarla konuşmak dilimizi geliştirmemizi sağlar. KÖ16: Evet. Farklı insanlarla tanışmayı ve onları tanımayı seviyorum. Türkçe öğrenmenin beni ilginç yollara götüreceğini düşünüyorum. Türk insanını ve Türkiye'yi tanımak güzel olur. KÖ27: Evet isterdim ama ben utangaç bir insanım konuşurken kendimi güvende hissetmiyorum.*

Olumsuz görüş bildiren katılımcı: *KÖ34: Hayır, çünkü o kadar çok Türkçe bilmiyorum.*

KÖ4 ve KÖ7, konuşma pratiği yapmanın dil öğrenme sürecinde büyük bir fırsat olduğunu belirtmektedirler. Pratik yapmanın, teorik bilgiyi pekiştirmenin ve dil becerilerini geliştirmenin etkili bir yolu olduğunu vurgulamaktalar. Bu, dil öğrenme sürecinde aktif kullanımın ne kadar kritik olduğunu göstermektedir. KÖ10 ve KÖ13, Türkçeyi daha iyi öğrenmenin ve geliştirmenin en iyi yolunun insanlarla iletişim kurmak olduğunu ifade etmişlerdir. KÖ10, konuşmanın dil becerilerini geliştirmek için önemli olduğunu belirtirken, KÖ13 ise bu tür iletişimlerin dilin aktif kullanımını artırarak dil gelişimini sağladığına dikkat çekmişlerdir. KÖ16, farklı insanlarla tanışmayı sevdiğini ve Türkçe öğrenmenin kendisini ilginç yollara götüreceğini düşündüğünü ve dil öğreniminin sadece bir beceri geliştirme değil, aynı zamanda kültürel keşif ve kişisel gelişim aracı olarak da görüldüğünü göstermektedir. Türk insanını ve Türkiye'yi tanımının güzel olacağını ifade eden KÖ16, dilin kültürel bağ kurmada önemli bir araç olduğuna inanmaktadır. KÖ27, Türkçe konuşma pratiği yapmak istediğini, ancak utangaç olduğu için konuşurken kendini güvende hissetmediğini

ve konuşma pratiğinin değerini anladığı halde, sosyal anksiyete veya özgüven eksikliği gibi kişisel engellerle karşı karşıya olduğunu ifade etmiştir. Bu, dil öğreniminde psikolojik faktörlerin de önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Olumsuz görüş bildiren katılımcı, Türkçe konuşma pratiği yapma konusunda kendini yetersiz hissettiği için bu fırsatı değerlendirmek istemediğini belirtmiştir. KÖ34, yeterince Türkçe bilmediği için konuşma pratiği yapma konusunda isteksiz olduğunu ve dil yeterliliği konusundaki güvensizliğin, pratik yapmaya yönelik motivasyonu olumsuz etkileyebileceğini göstermektedir. Dil öğrenme sürecinde, kendine güven eksikliği gibi faktörlerin engelleyici olabileceği anlaşılmaktadır.

Olumlu görüş bildiren katılımcılar, dil öğreniminde konuşma pratiğinin ve iletişimin önemini vurgulamaktadırlar. Pratik yapmanın, dil becerilerini geliştirme ve kültürel bağlantılar kurma açısından büyük bir fırsat sunduğunu düşünmektedirler. Bu katılımcılar, dil öğrenmenin sadece teorik bilgiyle sınırlı kalmaması gerektiğini, aktif kullanım ve uygulamanın kritik olduğunu belirtmektedirler. Olumsuz görüş bildiren katılımcı ise, dil yetersizliği nedeniyle konuşma pratiğinden kaçındığını ayrıca, olumlu görüş bildiren bir katılımcı (KÖ27) da benzer şekilde, çekingenlik nedeniyle konuşma pratiğinde zorlandığını belirtmişlerdir. Bu, dil öğrenme sürecinde psikolojik faktörlerin ve özgüvenin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

4. Sonuç ve Öneriler

4.1.Sonuçlar

Araştırma bulguları, Türkçenin öğrenilmesinde bireysel algıların ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bir grup öğrenci, dilin zorluklarını bir meydan okuma ve öğrenme sürecini ilginç hale getiren unsurlar olarak görürken, diğer bir grup bu zorlukları önemli engeller olarak algılamaktadırlar. Bu durum, dil öğretiminde bireysel ihtiyaçlara ve algılara uygun yöntemlerin geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Olumlu görüş bildiren katılımcılar, Türkçeye olan ilgilerini genellikle kişisel beğeniler, kültürel bağlantılar ve dilin yapısal özellikleri üzerinden açıklamaktalar. Bu katılımcılar, Türkçeyi sadece bir iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda kültürel bir değer olarak görmektedirler. Olumsuz

görüş bildiren katılımcılar ise Türkçeye olan ilgisizliklerini farklı alanlara olan öncelikleri ve dilin karmaşıklığı ile açıklamaktadırlar.

Araştırma ulaşılan bulguların analizi, Bosnalı öğrencilerin çoğunun Türkçeye karşı olumlu bir ilgi duyduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle dilin kültürel, gramatik ve yaygınlık yönleri, bu ilgiyi artıran faktörler arasında yer almakta olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, bazı öğrenciler farklı ilgi alanlarına sahip oldukları veya dilin zorluğuyla başa çıkmakta zorlandıkları için Türkçeye karşı daha mesafeli durdukları görülmektedir. Bu, dil öğrenmenin bireysel motivasyon ve ilgiye dayalı bir süreç olduğunu ve farklı öğrenciler için farklı yaklaşımlar gerektirebileceğini göstermektedir.

Araştırmada elde edilen sonuca göre dil öğrenme sürecinde kültürel içeriklerin etkili olabilmesi için öğrenci ilgisinin ve motivasyonunun kritik olduğunu göstermektedir. Her öğrenci için etkili öğrenme araçlarının farklı olabileceği, bu yüzden öğrenme materyallerinin kişisel tercihlere göre çeşitlendirilmesinin faydalı olabileceği sonucuna varılabilir.

Müzik beğenisinin oldukça kişisel ve kültürel etkenlere bağlı olduğu araştırma sonucunda ortaya çıkan önemli bir sonuçtur. Türk müziğine ilgi duyan katılımcılar, bu müziğin farklı ve ilgi çekici yönlerini takdir ederken, olumsuz görüş bildirenler müzik tercihlerini kendi zevklerine ve alışkanlıklarına göre şekillendirmektedirler. Bu durum, müzik gibi kültürel unsurların bireyler üzerindeki etkisinin farklılık gösterdiğini ve kişisel tercihlere dayalı olarak değişebileceğini göstermektedir.

Bu karşılaştırma, Bosnalı öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun Türk kültürüne olumlu bir ilgi gösterdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle kültürel zenginlikler, tarih, yemekler ve popüler kültür unsurları (diziler gibi) bu ilgiyi artıran başlıca faktörler olarak öne çıkmaktadır. Ancak, bazı öğrenciler kişisel ilgi alanlarına bağlı olarak Türk kültürüne daha az ilgi duyduklarını ifade etmişlerdir. Bu durum, kültürel etkileşimde kişisel tercihler ve geçmiş deneyimlerin önemli rol oynadığını göstermektedir.

Bu karşılaştırma, Bosnalı öğrencilerin büyük bir kısmının Türkçe konuşma pratiği yapma konusunda olumlu bir tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Pratik yapmanın dil becerilerini geliştirme, kültürel bağlantılar kurma ve kişisel gelişim sağlama açısından önemli bir araç olduğu vurgulanmıştır. Ancak, bazı öğrenciler dil yetersizliği veya çekingenlik gibi faktörler nedeniyle bu

fırsatı değerlendirmekte zorlanmaktadırlar. Bu, dil öğrenim sürecinde öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun destek ve teşviklerin sunulmasının önemini ortaya koymaktadır.

4.2.Öneriler

Dil öğreniminde pratik yapmanın önemini vurgulayan birçok öğrenci, özgüven eksikliği ve çekingenlik nedeniyle konuşma pratiği yapmaktan çekinmektedir. Bu nedenle öğrencilerin kendilerini güvende hissedebilecekleri, küçük grup çalışmaları veya bire bir konuşma etkinlikleri düzenlenebilir. Bu ortamlar, öğrencilerin kendilerini rahat hissetmelerini ve pratik yaparken özgüven kazanmalarını sağlayacaktır.

Türk kültürüne ilgi duyan öğrenciler için kültürel etkinliklerin artırılması, dil öğrenme sürecine olan motivasyonu güçlendirebilir. Bu etkinlikler arasında Türk mutfağı, müzik, dans ve tarih gibi alanlarda atölyeler, kültürel festivaller ve film gösterimleri düzenlenebilir. Öğrencilerin bu etkinlikler aracılığıyla hem dili hem de kültürü daha yakından tanıma fırsatı bulmaları sağlanabilir.

Türkçenin dil bilgisi ve yapısını ilginç bulan, ancak zorluklarla karşılaşan öğrenciler için dil bilgisi üzerine odaklanan ek destek programları oluşturulabilir. Bu programlar, öğrencilerin dil bilgisi kurallarını pekiştirmelerine yardımcı olabilir ve dil öğrenim sürecinde karşılaştıkları zorlukları aşmalarını sağlayabilir.

Türkçeye turizm ve mesleki nedenlerle ilgi duyan öğrenciler için özel olarak tasarlanmış mesleki Türkçe kursları düzenlenebilir. Bu kurslar, öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun dil becerileri kazanmalarına yardımcı olabilir ve bu öğrencilere kariyerlerinde avantaj sağlayacak pratik dil yetkinlikleri sunabilir.

Öğrencilerin dil öğrenme süreçlerini kişisel ilgi ve motivasyonlarına göre şekillendirmek, öğrenme sürecini daha etkili kılabilir. Öğrencilere, kendi ilgi alanlarına uygun öğrenme materyalleri ve kaynaklar sunulabilir. Bu, dil öğrenmeye olan ilgiyi artırabilir ve öğrencilerin daha özverili çalışmasını sağlayabilir.

Bosnalı öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde karşılaştıkları zorlukları aşmalarına ve dil öğrenme süreçlerini daha etkili hale getirmelerine yardımcı olabilir. Öğrencilerin ihtiyaçlarına

uygun destek ve kaynakların sağlanması, Türkçe öğrenimine olan ilgiyi artıracak ve dil becerilerini geliştirecek olumlu bir öğrenme ortamı yaratacaktır.

Kaynakça

Acun, D., Durmuş, M. (2023). Boşnaklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürün rolü. *Türkiyat*, 38, s.297-316. <https://doi.org/10.20427/turkiyat.1184391>

Aksan, D. (2018). *Dil ve Kültür Üzerine Araştırmalar*. Türk Dil Kurumu Yayınları

Arkonaç, S. (2001). *Sosyal psikoloji*. Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Brown, D., H. (2007). *Principles of language learning and teaching*, (Fifth edition). Pearson Education.

Çelik, M. E. (2021). Bosna-Hersek'te Türkçe öğretiminin güncel durumu. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (Özel Sayı), s.108-128. <https://doi.org/10.35675/befdergi.848525>

Karcic, A., ve Çetin, M. (2015). Yabancı dil Türkçe öğreniminde konuşma becerisinin gelişmesini engelleyen kaygılar üzerine (Bosna Hersek örneğinde). *Journal of Turkish Studies*, 11(1), s.123-145. <https://doi.org/10.1234/jts.2015.0110123>

Paçaoğlu, E. H. (2020). Balkanlar'da Türkiye ve Avrupa Birliği'nin yumuşak gücü. *ABAD*, 3(6), s.35-69. <https://doi.org/10.32953/abad.752937>

Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice* (4th ed.). Sage Publications.

Türk, K., Ocak, G. (2020). Ortaöğretim Öğrencilerinin İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğrenmeye Yönelik Tutumlarına İlişkin Ölçek Geliştirme Çalışması, *International Journal of Science and Education*, 6(1), s.99-119

Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods* (6th ed.). Sage Publications.